

היכלי תורה

שיעורי תורה

ערש"ק פרשת בהקתי יט אייר תשסח ♦ דף היומי בבלי: נזיר סד ירושלמי: כתובות ז

לתקן - טעויות, לא מעשים טובים

בסוף הפרשה אוסרת התורה להחליף בהמה שהקדישו אותה למזבח. אם נדר אדם, או נדב, קרבן להשם, אסור לו להחליף את הבהמה שהקדיש, בבהמה אחרת. מוסיפה התורה, "לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב... והיה הוא ותמורתו יהיה קודש". אן אדם אמר שבהמה אחרת תבוא למקדש קונסת אותו התורה ששתי הבהמות הופכות לקדושות, ושתיהן עולות על גבי המזבח.

כאשר מחליף אדם בהמה יפה בבהמה כחושה, אנחנו מבינים את דין התורה. הוא נדב בהמה נאה, ואחר כך הוא מנסה להשתחרר מהחייבותו, ומכיוון שאינו יכול לעשות זאת הוא מחליף אותה באחת הבהמות החולות והרזות שלו. אומרת התורה, שמפני שהוא הבטיח הוא מחוייב לקיים, גם אם הוא רוצה לוותר על הבטחתו. אבל מוסיפה התורה שאף אם החליף את הבהמה הכחושה שהתכוון להקריב, בבהמה יפה ונאה, גם במקרה זה קונסת אותו התורה והקדושה חלה על שתי הבהמות, ששתיהן מובאות אל המזבח. מדוע לא יוכל האיש להחליף בהמה רזה בבהמה שמינה, הרי ההקדש רק "ירוויח" מהחלפה זו.

משיב הרמב"ם (סוף הלכות קרבנות) על השאלה ואומר שטבע האדם הוא לחוס על ממונו, חוששת התורה שלמרות שהוא נדר והקדיש, ייתכן שהוא חזר בו מהמעשה הטוב, והוא מתחרט על כך שנדר, ומכיוון שלא יכול לחזור בו, הרי "אם תיתן לו רשות להחליף הרע ביפה, יחליף היפה ברע, ויאמר טובה היא" (לשון הרמב"ם). זהו טבע האדם, הוא יאמר על בהמה רעה שהיא טובה, מפני שהוא מנסה לחזור בו מהמעשה הטוב. כדי לסייע לו להתגבר עליו בדרך זו אוסרת עליו התורה את ההחלפה, ובכך לא יירד מהמעלה שהגיע אליה.

למדנו מדבריו שמי שעולה במעלות התורה צריך לבדוק את עצמו כל העת, האם הוא לא נסוג מהמעלה בה הוא נמצא. היות שזהו טבע האדם, שנמשך אחרי החומר, חייב כל אחד לבדוק את פעולותיו, ולבחון את עצמו האם עדיין נמצא הוא באותה מעלה רוחנית ששאף אליה. אולי זו כוונת חז"ל באומרים שיצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו. גזירת התורה שהוא יפסיד את שתי הבהמות עוזרת לו שלא ייכשל בעקבות יצרו.

עוד למדנו מדבריו, אדם עלול לרמות ולשקר, גם את עצמו, לצורך רווח כלשהו. במקרה זה הוא מנסה ל"רמות" את הקדוש ברוך הוא, כאילו בהמה כחושה בעצם טובה היא. על שמאל הוא יאמר שזו ימין ולהיפך, העיקר כדי להרוויח משהו.

נקודה נוספת שיש ללמוד מכאן, חרטה ממעשה טוב עלולה לפגום באיכות המעשה. המקדיש שמתחרט ממעשהו פוגם בעצמו, וסופו שמאבד את שתי בהמותיו, ואת מעלתו הנכבדה כתורם. מאידך חרטה שיש בה את מידת האמת רצויה היא. חז"ל משבחים את המתחרט, ומעלים על נס את מי שיש בו עוז להודות על טעות. להתחרט ממעשים שליליים רצוי, ובהקדם. לתקן טעויות - חובה! לחזור בי ממעשה טוב - טעות. למדנו מהפרשה שגם מכוונה טובה אין לחזור, אלא לצרפה למעשה.

אשריהם של לומדי התורה, שאת הכוונה הטובה של קביעות עתים לתורה מצרפים למעשה לימוד יום-יומי, ולאחר שנתעלו בקדושת הנזיר, לאחר שמסיימים את לימוד המסכת עם ה"מורה לא יעלה על ראשו" של שמואל נביא ה', מתחילים בשבוע הבא את מסכת סוטה. מגידול שיער ראשון של הנזיר למדנו שאם ירצה איש ישראל להגיע לקדושה, ביכולתו לעשות זאת, ואם חלילה יתרחק מן הקדושה, יגיע לפריעת שיער ראשו על ידי אחרים. תלויים הדברים בקבלתו ובמעשיו.

הרב דוד לאו
הרב הראשי למודיעין

נושאי הדף בעלון

נטילת העפר שסביב המת בעת פינויו.....נזיר סד

ס"ת שנמצאו בו ג' טעויות.....נזיר סה

פירות בקבר שמואל הנביא.....נזיר סו

עניית אמן, חובה או רשות.....נזיר סו

עניית אמן בחשבון המאה ברכות.....נזיר סו

מי שהיו לו כמה נשים, מי תהיה אשתו לעתיד לבא.....סוטה ב

מעשה בסוטה בזמן הזה.....סוטה ב

אם מותר להזהיר את אשתו שלא תתייחד עם רופא.....סוטה ג

כמה דקות הוא שיעור טומאה.....סוטה ד

בעל שקינא לאשתו במכתב.....סוטה ה

כפתור ופרח.....עמוד 5

מתיבתא - תשובה לכל שאלה

עמוד 6

יום שישי יח אייר

נזיר סד

נטילת העפר שסביב המת בעת פינויו

במשנה מבואר שבשעת פינוי המת יש ליטול גם את תפוסתו. כלומר: את העפר שסביב למת, ובגמרא דנו כמה עפר צריך לקחת.

בטעם הלכה זו, נחלקו הראשונים. יש אומרים שהיות ויתכן שבעפר שמסביב למת יש שאריות דם או ליחה וכדומה מהמת, על כן משום כבודו יש ליטול גם את עפר זה (ריטב"א ב"ב ק: ד"ה נוטלו). ויש שביארו, שאין זה משום כבוד המת אלא כדי שיוכלו לעשות בקרקע זו בטהרות ושלא יהיה חשש טומאה (רשב"ם ב"ב קא.).

דין זה הובא ברמב"ם (טומאת מת פ"ט ה"א), אולם בשולחן ערוך לא הזכיר המחבר דין זה. ובספר ערך שי (יו"ד סי' שסד) ביאר שדין זה זה נאמר רק משום ענין טהרות, וכפי שכתב הרשב"ם (הו"ד לעיל), ולכן לא הביא השו"ע דין זה כיון שאין בזה נ"מ בזמנינו.

בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"א סי' רנט) כתב שהיות שדין זה לא הוזכר בשולחן ערוך, וכן לא הוזכר בתשובות האחרונים, בנו"ב (סי' פט), ובחת"ס (סי' שנג) המדברים בענינים אלו, על כן לדינא אין צריך ליטול אלא מה שמוציאין מהעצמות לבד.

ובשו"ת מהרי"א (סי' לו) כתב שדין זה אינו נוהג אלא בארץ ישראל ולא בחו"ל.

אולם בשו"ת מהרש"ם (ח"ג סי' רב) כתב שנטילת תפוסת המת, הוא מפני שכבר זכה בו המת מתחלה ונאסר העפר ולא פקע אסורו, ועל כן במקום ששיך צריך ליטול תפוסתו, ורק כשאי אפשר הרי זה כדיעבד, ודין זה אינו אלא לכתחילה. כמו כן בחזו"א (יו"ד סי' רט-ט) נקט גם שיש ליטול תפוסת המת גם בזמן הזה.

יום שב"ק יט אייר

נזיר סה

ס"ת שנמצאו בו ג' טעויות

הרשב"א בתשובה (ח"ז סי' רפז) פסק שספר תורה שנמצאו בו שלש או ארבע טעויות אסור לקרות בו עד שיגיהו אותו כי כבר הוחזק כמוטעה בשלש פעמים.

בפתחי תשובה (שם) כתב בשם הבני יונה שאם לאחר שמצאו בו טעות אחת תיקנוהו מיד ואחר כך מצאו בו טעות שניה ותיקנוהו ושוב נמצאת בו טעות שלישית אין צריך להגיה את כל הספר תורה.

ובספר קסת הסופר (סי' יט ס"ב) כתב שאם הגיהו הספר תורה בין טעות אחת לאחרת אין צריך להגיה את כולו ושכן נוהגים, והוסיף בלשכת הסופר שהקשה על זה הגאון בעל פתחי תשובה בנחלת צבי ממה שאמרו בסוגיין שבמקום שבו מצאו שני קברים ופינו אותם, ולאחר מכן מצאו קבר נוסף, מותר לפנותו ואין אומרים שהיות ולמעשה נמצאו שלשה קברים הרי זה כשכונת הקברות שאסור לפנותה, ועל אף שכל מקום שיש בו ג' קברים נקרא שכונת הקברות, מכל מקום, אומרת הגמרא 'עילא מצאו וטיהרו את ארץ ישראל'. הרי שבלא סברא זו נחשב המקום כשכונת הקברות, ועל אף שהקבר השלישי נמצא לאחר שפינו את הקברים הקודמים שמצאו, ומכך יש ללמדו לענין טעות שנמצאה בספר תורה לאחר שתוקנו טעויות אחרות הרי היא מצטרפת, וצריך לבדוק שוב את כל הספר תורה.

כך כתב גם האליה רבה (או"ח סי' קמג סק"י) שאפילו אם נמצאו בו שלש טעויות בסירוגין שתיקנוהו לפני שימצאו בו הטעות האחרת נחשב כמוחזק כמוטעה וצריך להגיה כל הספר תורה, וכן פסק הגאון רבי שמואל אבוהב בשו"ת דבר שמואל (סי' שיה) שאין חילוק בזה בין שנמצאו הטעויות בפעם אחת או יותר כיון דבתלתא הוי חזקה הרי חזקתו כמוטעה וצריך להגיהו כולו ושכן משמע מלשון הרשב"א הנ"ל.

מתיבתא

יצירות הפאר של תלמוד בבלי המבואר הוצאת "עוז והדר" מהדורת

"דרכי נועם"

הש"ס המפואר של "עוז והדר" עם ההנחות והציננים וההוספות החשובות

פתיספת

- ביאורי הגמרא
- כשייכת צוות ענק של ת"ח
- משתת ראשונים
- אליבא דהלכתא
- פניני הלכה
- תמצית הדף

"ובלכתך בדרך"

הש"ס המפואר של "עוז והדר" עם ההנחות והציננים וההוספות החשובות

פתיספת

- ביאורי הגמרא
- כשייכת צוות ענק של ת"ח
- משתת ראשונים
- ילקוט ביאורים
- אליבא דהלכתא
- פניני הלכה
- תמצית הדף
- כפתורי ופרח

פורמט פנינים

כמריכה קשה ומתודדת (כגודל 26 ס"מ)

הש"ס המפואר של "עוז והדר" עם ההנחות והציננים וההוספות החשובות

פתיספת

- ביאורי הגמרא כשריכת
- צוות ענק של ת"ח
- משתת ראשונים
- אוצרות הראשונים
- ביאורי רש"י
- ביאורי התוס'
- ילקוט ביאורים
- אוצר עיונים
- אליבא דהלכתא
- פניני הלכה
- תמצית הדף
- כפתורי ופרח
- הדנד והסנד

המהדורה הגדולה

כמריכה קשה ומתודדת כהרססה מאירת עיניים

הש"ס המפואר של "עוז והדר" (בתודלת הכרך - דפי הגמרא לפי הסדר, כולל המהרש"א)

פתיספת

- ביאורי הגמרא כשריכת
- צוות ענק של ת"ח
- משתת ראשונים
- אוצרות הראשונים
- ביאורי רש"י
- ביאורי התוס'
- ילקוט ביאורים
- אוצר עיונים
- אליבא דהלכתא
- פניני הלכה
- תמצית הדף
- כפתורי ופרח
- הדנד והסנד

יוצא לאור ב-2 פורמטים: גדול * פנינים

- פירוש ייחודי בידי ובהד כשפה מסובבת ומאירה תודדת
- ביאור מוזקק ומקפד כיוסו על דפי הראשונים והאחרונים
- הפירוט מן פננה לכל קושי שמעמיד ללמד כמחן הלמוד
- עבר את כנסת הביקורת של ראשי ישיבות רש"י ותלמידי חכמים מוסמכים
- בחסמנת ובכריכת כל מודלי ישראל שלישי"א
- מטאים לכל ייחודי ככל עת
- מח וקל לשייחא

מתיבתא

מהדורת 'ודברת במ'

כולל את ביאורי הגמרא ביאורי רש"י וביאורי התוספות

פירות בקבר שמואל הנביא

בסדר הדורות (ב' אלפים תתפד) כתב בשם ספר גלילות א"י ששמואל הנביא נקבר בעיר רמה ואי אפשר לבוא למערתו מי שיש אצלו איזה פרי לפי שהיה נזיר.

ועיין בספר חיים וחסד הובא תקנה שתוקנה בירושלים שלא ילכו שתויי יין לקבר שמואל הנביא וכן לא ישתו יין כל זמן היותם שמה.

עניית אמן, חובה או רשות

כתב רבינו יונה בספר היראה (אות צו) 'יענה אמן על כל ברכה וברכה כי גדול העונה אמן יותר מן המברך ופותחין לו שערי גן עדן ויכוין לברכה.'

והנה בבית יוסף (או"ח סי' רטו) כתב שעניית אמן אחר ברכת הנהנין אינה חובה. הגאון ר' שלמה קלוגר בשו"ת האלף לך שלמה (או"ח סי' צה) העיר על כך, והלא אמרו 'גדול העונה אמן יותר מהמברך', ואם המברך חייב לברך, כ"ש שהעונה אמן מחויב לענות אמן, שאם לא כן איך הוא גדול מן המברך, והלא הברכה אינה רשות אלא חובה וגדול המצווה ועושה מאינו מצווה ועושה. הרי ראייה ברורה שחייב אמן אינו רשות אלא חובה.

ליישב הערה זו כתב הגרש"ק, שודאי הברכה שהאדם מחויב לברך כגון ברכת המצות וכדומה, ודאי החיוב לענות אמן. אולם בברכת הנהנין כיון שזה אינו חיוב רק רשות, והרי המברך בעצמו אם אינו נהנה אינו מברך רק על הנאתו הוא מברך, והרי השומע אינו נהנה ומה טיבו לענות אמן, ובשלמא אם מברך על המצוה נהי דהעונה אמן אינו עושה עתה מצוה זו מ"מ הוא ג"כ מצווה על מצוה זו ושייך לענות אמן על ברכת וצונו, אבל ברכת הנהנין דאין חיוב רק בנהנה, ובאינו נהנה אסור לברך אף דנהנה פעם אחרת, א"כ ה"נ העונה כיון דעתה אינו נהנה אין לו חיוב רק רשות.

עניית אמן בחשבון המאה ברכות

בשו"ת המבי"ט (ח"א סי' קיז) כתב, ראיתי בני עליה ואנשי מעשה וחכמה, זהירים במצות ובמילי דאבות ודברכות, ורוצים להשלים ק' ברכות קודם שתנץ החמה, ולהיות שומרי אמונים וגדול העונה אמן יותר מן המברך, וזה דרכם בכל יום להתקבץ באשמורת הבקר אחר הבקשות והתחנות לאלהים, לברך אחד מהם ברכת הנותן לשכוי ופוקח וזוקף ומתיר עד שלא עשני אשה, ועונים כולם אמן, ואח"כ חוזר אחר ומברך אותן ועונים כולם אמן וכן כולם.

אולם המבי"ט כתב שאין ראוי להם לעשות כן, כיון שאינם יוצאים בברכות שחברם מברך, ומה שאמרו גדול העונה אמן יותר מן המברך הוא כשהוא מברך להוציאו ידי חובה והוא עונה לצאת דומיא דמברך שהוא מברך ברכה שהוא חייב, אבל אם אינו חייב באותה ברכה אינו השומע כמברך וכ"ש שאינו יותר מן המברך.

לרישום ועדכון שיעורי תורה
ניתן לשלוח פקס ל: 03-543-5757

מי שהיו לו כמה נשים, מי תהיה אשתו לעתיד לבא

בתורת חיים (סנהדרין ק.) ביאר מה שאמרו, עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, דהיינו הצדיק עם אשתו לכל אחד ש"י דהיינו תר"ך עולמות. ונסתפקו המפרשים באדם שהיה לו כמה נשים איזה מהם תעמוד עמו לעתיד לבא.

בשו"ת חתם סופר (ח"ז סי' לד) כתב לפשוט ספק זה ממה שאמרו בסוגיין שעל זיווג ראשון מכריזין מ' יום קודם יצירת הולד, אבל בזיווג שני הכל לפי מעשיו. והפירוש הפשוט הוא כמשמעו, זיווג א' היינו אשתו ראשונה וזיווג ב' היינו אשתו שניה.

אבל, כתב החת"ס, שמעתי פירוש אחר, כמדומה לי בשם האר"י זצ"ל, שהענין הוא כך, כיון שידוע שאשה היא חצי גוף של האיש, ואין צורת האיש שלימה כי אם עם אשתו, לכן בתחלת הבריאה נבראו דו פרצופים (ברכות סא.) ואף עתה שחלקן הקב"ה, עכ"פ בשעת יצירה נבראת תיכף עמו בת זוגו, שלא יהיה חסרון ח"ו בבריאת הבורא יתברך, ואז מזווגין לו כפי הנאות לו לגוף זה ובמזל זה כפי מזגו עזר כנגדו, וזהו נקרא זווג ראשון. אבל לאחר צאתו לאויר העולם והוא משתנה לכמה גוונים כפי בחירתו צדיק או רשע או בינוני, וטבעו משתנה ע"י מעשיו ממה שהיתה בעת הבריאה, גם זיווגו ישתנה כפי הנאות לו עתה, וזהו הנקרא זיווג ב'.

לפי זה, יש לומר, שכיון שלעתיד לבא יהיה עולם התיקון ויהיה הכל כמו קודם החטא, וכל אחד כתינוק שנולד דמי, על כן יתאים לאדם זיווגו שהיה לו קודם צאתו אל העולם כיון שכך גזרה חכמתו יתברך שהיא נאות לבריאת גופו אם לא ישתנה. לפי זה לעתיד לבא יתכן שיזווגו שנים שלא היו בזה העולם כלל זה אצל זה, רק שקודם הבריאה היא היתה בת זוגו.

מעשה בסוטה בזמן הזה

בשם הגדולים החדש (אות ח סי' כט) מסופר שבימי זקנותו של החיד"א בא אליו אדם חשוב שהיה כהן, וטענתו בפיו שאשתו נסתרה עם אחר, אמר לו החיד"א שהוא חייב לגרשה, אולם דיני העיר שהיו במקום והיו קרובי האשה רצו לחפות עליה ותמהו על פסקו של החיד"א שהלא תורה לא בשמים היא ואין עדים על כך, אך החיד"א עמד בדבריו וציווה לבעל שוב שיגרש את האשה.

בראות הדיינים כל זאת הלכו לנכבדי העיר בטענות על החיד"א שפוסק עפ"י רוח הקודש, וילינו עליו כל העדה. בשמוע החיד"א כל זאת קרא לאשה לחדר לימודו, כשבאה האשה קם החיד"א מכסאו ופתח ספר תורה שהיה ברשותו, וקרא באזניה את פרשת סוטה עם טעמי המקרא. ויהיה כפנות האשה ללכת ויקרא עליה הגאון אזולאי בקול אם לא שטית וגו' ואת כי שטית וגו' וכשאר שמה רגלה על המעלה הראשונה לא הספיקה לרדת עד שפניה נהפכו לירקון ועיניה בלטו, וכל הכתוב בפרשה נתקיים עליה.

לקול זעקת האשה אשר זעקה בקול, באו הדיינים והרבה מאנשי העיר לראות את המחזה הנוראה הזה, ויבהלו מאד ויקראו הוציאו את הארורה הזאת ושמטוה שלא תטמא את בית רבינו ויאמרו איש אל רעהו עתה ידענו כי איש אלקים קדוש הוא ודבר ה' בפיו אמת ומעת הזאת יראו לגשת אליו ויקר מאד שמו לאיש מופת.

ולמען יהיה לזכר עולם, ציוו נדיבי העיר לצפות את המדריגות אשר מתה עליהם בזהב להיות לזכרון מעשי האיש הנורא הזה והמעשה הנפלא.

בספר אורחות יושר (פ"ז) הביא מעשה זה, והוסיף ששמע שמדריגות אלו היו קיימות עד מלחמת העולם השנייה.

אם מותר להזהיר את אשתו שלא תתייחד עם רופא

בשו"ת חתם סופר (אבהע"ז ח"ב סי' קי) הסתפק, באופן שאמר לה הבעל, לא תתייחדי עם פלוני, אם זה לשון סתירה. **ובנודע ביהודה** (מהדו"ת סי' קנט) מבואר שלשון זו הוא לשון קינוי.

והנה **בשו"ת חוט המשולש** (ח"ג סי' ו) דן במעשה שהיה באחד שהיה עם אשתו ועם אחיה בבית בחצר של עובדי כוכבים עם בנם הקטן.

בעת צאת הבעל מן הבית לבית אחר באותו חצר, אמר לאחיה ראה שלא תניח את אחותך לבדה עם העובדי כוכבים. וכן אמר לאשתו תראי שלא להניח את אחיך לצאת, ואל תשארי יחידה עם אלו העובדי כוכבים.

כשבעלה חזר, ראה שאחיה יצא מן הבית אל החצר, ונכנס חשש בליבו, שמא כעת אשתו אסורה לה שהרי קינא לה באמרו שלא תשאר לבד ושלא תתייחד עם העכו"ם.

בתשובתו כתב **החוט המשולש**, הנה הדבר הזה אין בו חשש מכמה אנפין. כיון שאמר לה אל תתייחדי עם העובדי כוכבים אלו, וכוונתו היתה משום איסור יחוד, ועיקר הקינוי הוא דוקא אם מקנא לה בתורת חשד, ולא כשמוהירה שלא תתייחד, והאריך שם להוכיח שכן הוא, וכן הביא **מרש"י** (לעיל ב: ד"ה ואיהו) שמבואר שאין קינוי אלא כשחושדה.

וכ"כ **בשו"ת חדות יעקב** (סי' קכו) בשם תוס' יבמות (נה: תוס' ד"ה לשקנא) **ובשו"ע הרב** בתשובה (סי' כט) שכשאינו חושדה כלל, אלא רק מיחה בה שלא לעבור על דברי חז"ל לא הוי קינוי.

כיוצא בזה כתב **הבית דוד** (סי' נה, הו"ד בפ"ת ס"ק טו) לדייק מדברי **הרמב"ם** (סוטה פ"ד הי"ח ט) שכל שאומר כן בדרך זהירות, והיינו שאינו חושד בה, אלא רק מזהירה כדי להרחיקה מאיסור יחוד, אינו קינוי. וכן כתב **הבית יצחק** (ח"ב סי' קכב). אך **במהרש"ם** (ח"א סי' רכט ד"ה אך הנה) כתב **שהרמב"ם** שם סי"ם שבדיעבד הוא קינוי. וכן כתב **בפנים יפות** (לבעל ההפלאה פרשת נשא) שאף אם הזהירה שלא בתורת חשד, הרי זה קינוי.

ובשו"ת אבני ישפה (ח"ב סי' צו) נדפסה תשובת בעל **המנחת שלמה** שאין לחשוש בכך ומותר לבעל להזהיר את אשתו שלא תתייחד עם הרופא.

ועיין **בשדי חמד** (אסי"ד מערכת אישות סי' א אות ג ד"ה והטענה) כתב שרק אם אמר לה בלשון ציווי 'אל תסתרי' או 'לא תסתרי' אז הקינוי מועיל, אבל אם אמר לה איני רוצה שתסתרי עם פלוני, אינו מועיל.

וע"ע **בפ"ת** (אבהע"ז סי' קעח ס"ק יד, כו), **בשו"ת והשיב משה** (הכהן, אבהע"ז סי' לא), **במהרש"ם** (ח"ח סי' רמז), **בבית הלוי** (ח"ב סי' מב אות ד), **ובהגהות החלקת יואב על המנ"ח** (מצוה ששה).

כמה דקות הוא שיעור טומאה

בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' צד) כתב עפ"י המבואר בסוגיין שכדי לגמע שלש ביצים זו אחר זו, היינו צליאה וגמיעה, **ומבואר בירושלמי** (שם) שהמדובר הוא בביצים מגולגלות דהיינו צלויות קצת, ובסוגיין אמרו שלשתות כוס רביעית, ולצלות הוא אותו זמן, נמצא ששיעור גמיעת ג' ביצים, הנזכר בשעור טומאה, הוי כשיעור שתיית רביעית ומחצה, אלא שדן שם אם צריך לחשב גם זמן ההתרת סינר שהוא גם זמן רביעית, עיי"ש הוכחתו.

אמנם כתב, עפ"י דברי **רש"י** (ד"ה כדי לצלות ולגומעה), שסתם צליה גמיעה בתרה, שגומעו חם שלא יצטנן, הרי השיעור הנאמר שם, בגמיעה, מיירי בגמיעת ביצה חמה, וזמן הצליה, לפי המבואר בש"ס, הוי בכפל מגמיעה, על כרחך לפי"ז, היינו בכפל מגמיעת ביצה חמה.

והנה נודע שבשתיית חמין, הסדר לשתותו מעט מעט, ולא רחוק לומר, שגמיעת ג' ביצים חמים תיכף אחר הצליה, משתהים בגמיעתם, לא פחות מאכילת ג' ביצים קשים צוננים, שלפי שיטת **החתם סופר** (ח"ו סי' ט"ז) שכתב ששיעור כדי אכילת פרס שהוא ארבעה ביצים - הוא תשעה דקות. נמצא לפי"ז ששלש ביצים הוא לערך ששה וב' שלישי דקות, ובמהר"ם שיק כתב שמסתמא אינו נמשך השהיה והשתיה, של כוס קפה, יותר מח' דקות, וגמיעת ג' ביצים, שהוא שיעור רביעית וחצי, הוי בערך כוס של שתיית קפה הרגיל, - וביותר אם נצרף לזה עוד שיעור התרת סינר כנ"ל, - הי' נראה דביחד עכ"פ, שוהה בערך שיעור הנ"ל, - ומ"מ אין יכולין להחליט דבר ברור בזה, דבודאי יש חילוק בין אדם לאדם, והמהר"ם שיק נקט רק ליתר שאת, והיינו צריכים לברר השיעור הרגיל בינוני - אבל אפשר אם כדי לצאת מידי ספק, היינו מצמצמים השיעור על חמש דקות, היה מספיק, - וכמדומה ששיעור זה, מתאים יותר עם המציאות, של צליית ביצת תרנגולת באש בינוני, וגמיעתה בשעה שהיא חמה.

והביא (שם סי' צו) תשובת **הלהורות נתן** עפ"י הירושלמי (פ"א ה"ב), איתא ר"ע אומר כדי גלגול ביצה, וכתב **הרמב"ם** בפיה"מ שם (מ"ב), ושיעור זה מן הזמן כשיעור לצליית ביצה של תרנגולת באש בינונית, וכדי לגמעה אחר שנצלית, ומגולגלת היינו צלויה לחה ורכה ששורפין אותה קצת (שבת לח: רש"י ברכות מד: רע"ב עוקצין פ"ו מ"ב), ומבואר שם דבכה"ג ששוברין קצת מקליפה הביצה שותתת ויורדת דרך אותו שבר עיי"ש, וכתב שניסה ועשיתי מעשה לצלות ביצה כשיעור הנ"ל, על גאז, שהיא בגדר אש בינונית, ולגומעה, ועלתה בידי בערך שלש דקות.

אולם בספר **דבר הלכה** (מהדו"ג עמוד קצט) כתב ששיעור כדי טומאה הוא 35 שניות, עיי"ש. וע"ע בספר **כרם נטע** (ד"ה כדי מזויגת) מה שכתב בשיעור כדי טומאה.

בעל שקינא לאשתו במכתב

הפוסקים דנו אם קינוי מועיל על ידי שליח. בספר דברי חכמים וחידותם (סוטה פ"א ה"א) כתב שיתכן לומר שאף אם כתב לה הקינוי בכתב בפני עדים, הרי זה מועיל, ואין זה כשבועה שאינה מועלת בכתב מפני ששם נאמר לבטא בשפתים, אך מ"מ הסתפק בזה לפי מה שנאמר בירושלמי 'דבר' זה קינוי, שמשמע שדווקא ע"י דיבור הוא קינוי. ועיין שם עוד (ה"ז, ובפ"ב ה"ב).

אמנם בשו"ת אבן יקרה (מהדו"ת סי' ז) נקט כדבר פשוט שקינוי ע"י כתיבה מועיל גם כן, שאין הקינוי אלא גילוי דעת של הבעל שהוא מוחה בה שלא תסתור עם פלוני.

והנה בספר מנחת פתים (סי' קעח) שאפשר שמועיל קינוי ע"י כתב. ואם שלח אגרת ע"י הדואר בכתב ידו צ"ע אם זה מועיל שאפשר שצריך עדים שרואים כשבא האגרת לידה.

כיוצא בזה דן המהרש"ם (ח"א סי' רכט) שכתב, על דבר שאלתו באחד שקינא לאשתו בהיותו בעיר אחרת כתב לה על ידי הבי דואר מכתב לאמר הזהרי שלא תתני ללון בביתי את האיש פלוני מעיר אחרת אשר דרכו לבא לביתי למסחר ויש לו אכסניא בביתי אבל כעת שאיני בביתי הזהר שלא תניח אותו יען ידעתי כי הוא איש בליעל ונואף ובבית אין שום אדם, ואחר זמן בבוא האיש לבית פלוני הנ"ל, ביקש ממנו אותו פלוני שילין בביתו וכטוב לבו ביין אמר לו אשלים את גמולך לאשר אני תמיד באכסניא אצלך, וגם בהיותך בדרך הייתי בביתך ואשתך זנתה עמי ובבוא האיש לביתו חקר מאשתו והודית שבא לביתה ונתביישה לגרשו מביתה אבל לא זינה עמה עכת"ד השאלה.

והשיב המהרש"ם, הנה מה שנסתפק אם מה שקינא לה במכתב מקרי קינוי והנה אם האשה יודעת לקרות הכתב ומכרת שהוא כתב יד בעלה לא אדע מקום ספק. ונראה להביא ראיה מהא דמבואר ברמב"ם (סוטה פ"ב ה"ב-ג) שאשה שאינה שומעת אינה שותה מדכתיב ואמר אל האשה פרט למי שאינה שומעת וקשה הרי בלא"ה א"א להשקותה בלא קינוי וכיון שאינה שומעת א"א לקנא לה לא על ידי הבעל ולא על ידי ב"ד ובע"כ דקינוי אפשר על ידי כתב, דעיקר ענין הקינוי שתדע שבעלה מקפיד בכך ולכן מהני גם בכתב.

ואולי י"ל דאצטריך לאשה ששמעה בשעת קינוי ונתחרשה בשעת השקאה דמ"מ אינה שותה.

ומ"מ גם מסברא נראה דמהני ואין דין זה תלוי בדין שבועה בכתב שנחלקו בו הפוסקים מטעמא דכתיבנא.

ולאחר שהאריך המהרש"ם בכמה הלכות הנוגעים לנידון שם, סיים וכתב, לכן לענ"ד אם האשה הודית שקראה מכתבו שקינא לה וכיון שנתייחדה הרי שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא, ואסורה לו. אבל אם מכחשת שלא קראה מכתבו אז מותרת לבעלה.

כבתו ובעלה

נזיר היה שמואל כדברי ר' נהוראי

ומורה לא יעלה על ראשו. סוף מס' נזיר, נזיר הי' שמואל כדברי ר' נהוראי וגו' ואמר שם אמר ר' נהוראי גדול העונה אמן יותר מן המברך. ואמרת מאז ההמשך משום דלדעת כמה מהאחרונים לא יברך הנזיר ברכת המזון והזמון משום שאינו יכול ליקח כוס יין בידו עיי' תשו' חכם צבי. ולדעת כמה פוסקים קדוש על היין דבר תורה וא"כ קשה לדברי ר' נהוראי איך נדרה שיהיה הנער נזיר כל ימיו להפקיעו מכל המצות והברכות הנעשות על היין. אך אי אמרינן גדול העונה אמן יותר מן המברך לא קשה מידי שאחר יברך ויוציא את הבן בברכתו והוא יענה אמן ויהיה יותר מן המברך, וא"ש המשך הני תרי מילי דר' נהוראי אהדדי. שוב מצאתי ממש כזה בשו"ת זכרון יוסף.

(חתם סופר, דרוש לז"ך אלול)

א"ל רב לחייא בריה חטוף וברין וכו', גדול העונה אמן יותר מן המברך וכו' ת"ח מרבים שלום בעולם

ולכאורה מאי שייכי הדברים גדול העונה אמן להמשנה נזיר היה שמואל. וגם למה מסיים גם את המסכת הזאת בהמאמר ת"ח וכו', וי"ל דלכאורה קשה איך אדם רשאי לעשות עצמו נזיר ויהיה אסור בשתיית יין הלא יפסיד הברכות, וזה יקשה גם על חנה שאמרה ששמואל יהיה נזיר הלא יפסיד הברכות. ולכן מסיק הגמ' דגדול העונה אמן יותר מן המברך וא"כ אף דנאמר שהיה נזיר לא יפסיד הברכות כי יענה אמן על ברכות אחרים וגדול העונה אמן יותר מן המברך ולכן מסיים ג"כ ת"ח מרבים שלום בעולם כי בלא ת"ח היה מחלוקת וכל אחד אמר שהוא רוצה לברך אבל כיון שגדול העונה אמן לא יהיה מחלוקת וא"כ הת"ח מרבים שלום בעולם.

(עין אליהו על העין יעקב)

גדול העונה אמן יותר מן המברך

ובסוף מסכת נזיר (סו:) תניא ר' יוסי אומר גדול העונה אמן יותר מן המברך, והטעם לפי שהמברך מברך בשם אחד והעונה אמן עונה בב' שמות, כן עולה אמן במספר השם וכנויו והם כלל המאורות הקדושות, והעונה אמן ומכוין בו מייחדם ייחוד אמיתי.

(ספר תולעת יעקב - סוד קדיש)

תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם

גם מסכת נזיר שסיים ג"כ בזה המאמר ת"ח מרבים שלום בעולם כי בנזירות שהוא נדרי עינו נפש, ויכול לומר אי אפשר באשה נדרנית אך החכם מתיר הנדר ונעשה שלום בעולם. וכמו כן מס' כריתות מובן ג"כ כי הכרת הוא הפירוד משורש החיות ות"ח מרבים שלום וכו', להמשיך החיות והשפע לעולמות. גם מס' תמיד שהוא תמידין כסדרן שהיו מקיימים העולם, ובעו"ה עכשיו שבטל התמיד הקיום מצד ת"ח כי העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה וכו'.

(דרשות מהרא"ל צינץ)

'מת'בתא' - תשובה לכל שאלה!

מופלגים המוצאים בו מזור לכל קושיותיהם, על ידי ריכוז המפרשים, כולל ספרים נדירים אשר אינם מצויים לכל.

בפרק שביעי שבמסכת, הגמרא עוסקת במשא המרגלים ובצורת נשיאת אשכול הענבים, במהדורות הש"ס השונות מקובל לצייר זאת בדרך מסוימת, וכיון שציור זה לא עולה בקנה אחד עם משמעות לשון רש"י, ערך צוות נרחב מעורכי 'מת'בתא' מחקר מקיף אודות שורשי הציור המפורסם, מסע ארוך ומתיש שערכו הצליח להשיג בסופו את כתבי היד העתיקים מהראשונים. צוות המחקר הגיע לשנים עשר דיעות מהראשונים והאחרונים בשיטות הבבלי והירושלמי בנידון, ואף אסף ציורים מכתבי יד המתפרסמים לראשונה ב'מת'בתא'. כל אלו נערכו בכלי מפואר כיאה לכבודה של תורה, בתוספת

שרטוטים מדוימים להמחשה, ביריעה רחבה ומיוחדת. "זו פעם ראשונה שנושא עמום זה הוברר ולובן היטב מכל צדדיו, לתועלת ציבור הלומדים, אשריכם שזכיתם לכך" אמר לצוות אחד מגדולי הדור שבפניו הונחו הגיליונות.

מלבד זאת, מסכת סוטה מפורסמת בעולם הישיבות בסוגיותיה העמוקות אשר טובי הלמדנים נהנים תדיר לדוש בגדריה ובהבנות המופלאות הנדונים בה בצורה יחודית. ואך משום כך קובע ברכה לעצמו מדור 'אוצר עיונים', המיועד בעיקר ללומדים המעמיקים בדרך הישיבות, ובו פרוסים בבהירות עצומה ועמקות נפלאה, כל יסודות הסוגיות הנידונות במסכת, החל משיטות הראשונים ועד חידושי ראשי הישיבות הנודעים. מדור מיוחד שהתווסף במסכת סוטה של 'מת'בתא' הוא ליקוטים של הנהגות ואזהרות מ'ספר חסידים', כשהם ערוכים לפי סדר המסכת.

בימים אלו נשלח לבתייהם של כלל מנויי תלמוד בבלי המבואר 'מת'בתא', כרכי מסכת סוטה, להצטרפות למנויי 'מת'בתא' ניתן לפנות למוקד המנויים שמספרו 1800-22-55-66

לאור הביקוש הרב וריבוי ציבור הלומדים המעוניין בגמרא מבוארת לשימוש אישי וקבוע, הוחלט לצאת במבצע מיוחד על מהדורת 'ודברת בס' של 'מת'בתא', הכוללת את ביאורי הגמרא וביאורי רש"י ותוספות, בשני כרכים לכל המסכת. המהדורה נמכרת בחנויות הספרים המובחרות ובמוקד המנויים, במחיר מיוחד של 120 ₪ לשני הכרכים.

מסכת סוטה אינה שגורה בפי כל, וחדשה היא לרבים מלומדי 'הדף היומי', אף תלמידי חכמים רבים אינם בקיאים די בנבכי סוגיותיה. ב'מת'בתא' השקיעו את המיטב על מנת להגיש בפני ציבור הלומדים את היצירה המושלמת ביותר, צוות תלמידי חכמים מופלגים בפיקוחם של רמי"ם וראשי ישיבות, שקדו במשך תקופה ארוכה, וביארו בשפה בהירה וקלילה אף את הסוגיות העמומות ביותר, למען יהיו פרושות ומחוררות כשמלה, וכל הרוצה ללמוד יבא ויטול.

כידוע, מרבית המסכת עוסקת בענייני סוטה, אולם פרטיה מובאים טיפין טיפין, והלומד שזה עתה מתחיל בסדרי לימודו, אינו נחשף לתמונה הכוללת. דבר זה עלול לגרום לחוסר בהירות בלימוד, ויסודות נחוצים בסוגיה אינם מתבארים אלא בלימוד המשך המסכת. ב'מת'בתא' לקחו על עצמם לדאוג לבהירות הגמרא ולענג את הלימוד. מטעם זה הכינו בתחילת הכרך הקדמה רבת, בה מבואר בסדר ברור לפי פרקים, כל ענייני הסוטה וגדריה, עם כל הפרטים השייכים בה, החל מהקינוי והסתירה ועד סדר הבאתה לבית המקדש, הקרבת המנחה ושת"ית המים לבדיקתה. מתגובות הלומדים שכבר הספיקו לעיין בזה עולה, שמדובר במלאכת מחשבת בפני עצמה, המכניסה את הלומד לתוך עומק ההבנה בנושא המרכזי של המסכת. וכפי דרכם, ההקדמה מתאימה הן ללומד הפשוט שרוצה לדעת את הפרטים המעשיים והמרכזיים, והן ללומדים הרוצים לחזור לעומק ההבנה וגדרי ה'לומדות' של ענייני סוטה בצורה רציפה ומתומצתת.

כרכי 'מת'בתא' כוללים את המדורים הקבועים, כשבתחילה מופיע מדור 'ביאורי הפשט' - הנערך בהשקעה עצומה על מנת לבאר בדרך בהירה וברורה את כל מהלכי הגמרא, תוך שימת דגש מיוחד לבל יוותר כל קושי ועמימות אצל הלומד. המדור מושתת על ביאור שוטף המשולב בלשון הגמרא, ומבוסס על פירושו של רש"י, תוך הקפדה על לשון חכמים. בתחתיתו מובאים הערות וביאורים מעשרות ספרי ראשונים ואחרונים המלוקטים מכל הש"ס וספרי תשובות, ומוגשים בסגנון בהיר המשתלב בתוך הלימוד, ונועדו ליישב כל קושיא אשר עלולה להפריע ללומד במהלך לימודו. המדור מפורסם במלאכת אומנותו להתאים עצמו הן ללומד המתחיל, והן ללומדים

חמשה דברים צוה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחאי

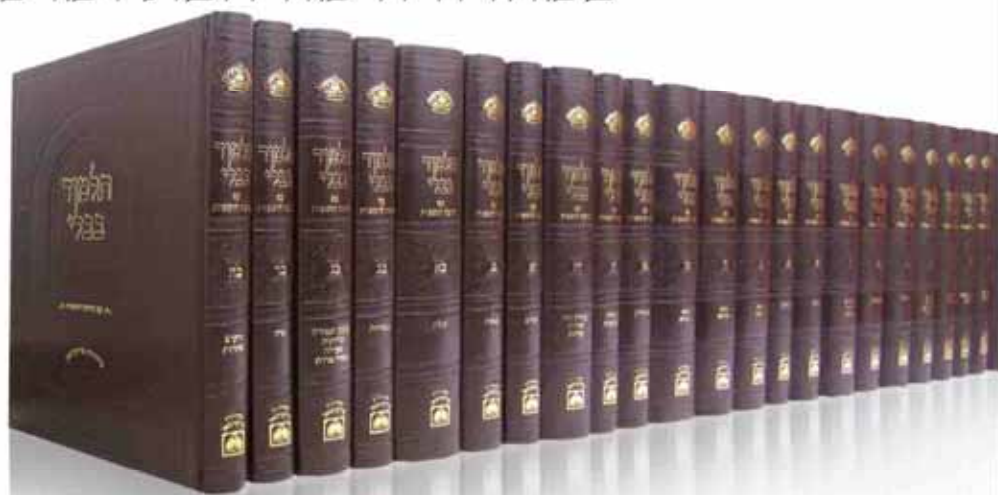
כשאתה מלמד את בנך למדהו בספר מוגה. (פסחים ק"ב).
מפרש המהרש"א: שאין ללמד בספר חדש שלא הוגה מעולם.

מכון "עוז והדר" מציג את הש"ס המושלם ביותר, לאחר עשרות מהדורות בהן למדו רבנן ותלמידהון, פרי עריכה רבת עמל של מאות ת"ח מעל 20 שנה, בעריכה אמתית ומדויקת, נפה אחר נפה, מוגהת ע"י אלפי בני הישיבות, עם עשרות חיבורים והוספות חדשות.

מבצע ענק לקראת חג השבועות רוכשים

ש"ס עוז והדר מהדורת פריעדמאן • במהדורה מורחבת ומושלמת •

הכל ערוך מחדש בשיא היופי וההדר, כולל ספר הערוך לרבנו נתן, עין משפט השלם, כל ספרי בעלי התוספות, עם הגהות והוספות מגדולי ישראל, מרדכי ותוספתא בעריכה חדשה בכל הכרכים.

ומקבלים

סט משנה ברורה
עוז והדר המנוקד - 6 כרכים
בפורמט ענק, בפאר והדר שטרם נראה כמותו.

עד גמר
המלאי

להגדיל תורה ולהאדירה

מוקד הזמנות:

1800-22-55-66

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

'סדר הלכה' לומדים

משנה ברורה - עוז והדר

פירמט פנינים
26 ס"מ

פירמט ענק
31 ס"מ

כמה מעלות טובות

ב- 6 הכרכים החדשים של משנה ברורה עוז והדר נוספו:

- מאות אלפי מראי מקומות וצייונים מפורטים בכל הנושאי כלים שבעמוד
- מאות תמונות תלת מימד בצבע מלא להמחשת ההלכות
- הוגהו ותוקנו מאות אלפי שיבושים שהיו בכל הדפוסים
- קיצור ביאור הלכה
- פסקי שו"ע הרב
- פסקי חזון איש
- עימוד מאיר עינים בפאר והדר שטרם נראה כמותו

מעתה

משנה ברורה - עוז והדר

חובה בכל בית, ישיבה, בית מדרש, בית כנסת וספרייה תורנית

עוז והדר

להגדיל תורה ולהאדירה

מוקד הזמנות:

1800-22-55-66

להשיג בחנויות הספרים המובחרות